

החברותא

בס"ד ערש"ק בלק י' תמוז תשנ"ט

החברותא בטאן פנימי לחברים גליון מס 101

פנינים יקרים

במה אקדם ה' וגו' הגיד לך אדם מה טוב וגו' עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלקיך. (הפטרה בלק) ענין מיעוט הלבנה והבאת כפרה בר"ה, כי קודם שניסת חוה מיצה"ר נחש הקדמוני, לא הי' שום חטא ומדה רעה בעולם. מ"מ קודם כל זה נולד מדת הקנאה ע"י הלבנה שאמרה א"א לב' מלכים שישמשו בכתר אחד, ועי' נמשכה המדה הזאת בכל העולם כי הכל מושפע מהמאורות, ולולי מדה זאת לא הי' הנחש יכול לומר והייתם כאלקים והוא מתקנא בהם. אך מדה זו הקדמה לפיתוי נחש וכל החסאים. וכ"כ נתפשטה בעולם עד שאפי' רוב כמו בכל התורה ומע"ט נעשים בקנאת סופרים עכ"פ וזה אמר שהע"ה "זה ענין רע וכו'" כל מעשה אשר נעשה, קנאת איש מרעהו וא"כ אין שום ענין גלוי, טוב, אלא מה שבלבו של אדם, והוא הצנע לכת, שזה לא מחמת קנאה ועשות משפט ברשעים אבל לא בחימה וכעס כ"א אהבת חסד אבל מה אעשה וה' צוני.

א"ר יוחנן עשר מסעות נסעה שכינה. . . מכפרת לכרוב, ומכרוב לכרוב, ומכרוב למפתן, וממפתן לחצר, ומחצר למזבח, וממזבח לגג, ומגג לחומה, ומחומה לעיר, ומעיר להר, ומחר למדבר, וממדבר עלתה וישיבה במקומה. שנא' אלך אשובה אל מקומי עד אשר יאשמו. (נב"ר"ה לא) נסעה שכינה, להסתלק מעל ישראל כשחטאו. . . וכל סילוקים הללו לפי שבקושי היה מסתלק ומצפה שישובו: עד אשר יאשמו. שיחזיקו את עצמם אשמים - להודות על אשמתם.

וירא פנחס כו' ויקם מתוך העדה ויקח רומח בידו. יל"ד דהאי ויקם מתוך העדה מיותר דודאי לא עשה זאת בישיבה. ויבאר דבאמת יש בענין זה ג' מדרגות, והמדרגה הממוצע הוא להסתיר מעשיו הטובים מבני אדם כל מה שיוכל וכוזה הוא פטור ממלחמה זו עם היצה"ר אשר הוא מביא בלבו פניות והתפארות של בני אדם כי זהו ענין רע מאד. ולכן טוב להסתיר. וזלת מצוה שא"א לה להעשות אלא בחברת חברים מוכרח הוא ללחום עם היצה"ר ולעלות בלבו הבית המלא כריקן כאלו אין בעולם רק הש"י והוא. כך הוא דרך הממוצע. וכך שמעתי אומרים במקום שאין אנשים השתדל להיות איש כי איש היינו גבור בתורה וצדיק ואמר שיהיה עיקר השתדלותו בעבודה במקום שאין אנשים היינו להסתיר מעשיו כל מה שיוכל וכאמור.

הנה זהו דרך הממוצע. אבל יש מדרגה פחותה אשר אפי' בעשותו אחת ממצות ה' בינו לבין עצמו לבי מלא חנפים ופניות, וחפץ שיתפרסם מעשה ההוא, ושיבינו אנשים שעושה מע"ט בצנעא. ויתפרסם לאיש צנוע או אפילו פניה בלב עצמו רע מאד. כי עיקר מעשה המצוה צריך שאפילו הוא עצמו לא יהיה לו הנאה מעשייתו, וכמו שאמרו ז"ל מצות לאו ליהנות ניתנו. ועל כן כאלו רמו איוב באומרו ועדת חנף גלמוד ירצה כי החנף אפי' בהיותו גלמוד וכדור ישב בעשיית מע"ט הוא ג"כ כמו בתוך עדה ולבו מלא חנף, ועו"א ה', אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאום ה', ר"ל אם נסתר כוונת איש במסתרים דהיינו במחשבה הן איש אחר או הוא עצמו אזי אני לא אראה כלל מצוה ההיא, ולא תבא כלל לפני, כי הוא סהור עינים מראות ברע.

ויש מדרגה גדולה אשר הבית המלא כלא מלא כי כבר הוא דבוק כ"כ בה' אשר הדביקות וחשק לקיום רצונו ית' אינו מניח לו כלל שום פניה וכוזה שבח הכתוב את דהמע"ה באומרו כיכרך דוד את ה' לעיני כל הקהל ופירש"י שם דר"ל אף שהיה לעיני כל הקהל לא היה בכוונתו רק לכרך את ה' בלתי לה' לבדו ומאחר שאנו רואין שנשתבח בזה אדוננו דהע"ה מזה מובן שהיא מדרגה גדולה לכן סתם בני אדם צריכין לתפוס מדרגה הממוצע הנ"ל עד שיעזרו ה' להיות דבוק בו.

שיחות קודש ממו"ר הרא"ש שליט"א

101
ב

ליל שב"ק פר' פנחס תנש"א

ע"י דבריו גרם שזמרי הלך אחר הבחינה של הבא ליטמא ולכן אמר משה לפנחס, מאן דקרי איגרתא איהו ליהוי פרוונקא, כי אתה הגורם שזמרי לא התגבר כי אני הלכתי בדרך של הבא ליטמא ולכן אתה צריך לתקן, ולמה קיבל שכר, הוא לא קיבל שכר על שהרג לזמרי, אלא על שהציל את כלל ישראל מחרון אף.

ועוד אמרו לרא"ש שליט"א שהנועם אלימלך אמר שבוראים לו גיהנום שעוד לא נברא כזה גיהנום, ואמר על זה, שכל צדיק אמיתי עושה לעצמו גיהנום בחיים חיותו והוא חי בגיהנום ומכניס שם את כל הרשעים והנשמות שהוא רוצה, כי הרי הגיהנום עשוי בשבילו, ואח"כ מוציא אותם נקיים ביחד אתו.

שאל השואל: למה לא הלך משה רבינו להרוג את זמרי והשאיר זאת לפנחס.

אמר אחד מהנוכחים שכתוב בנועם אלימלך דהפשט קנאים פוגעים בו. זה שמשה הוא הקנאים. זאת אומרת גדולי ישראל שהם המקנאים לד' צבקות. פוגעים. זאת אומרת מתפללים להשי"ת, בו, שירחם על החוטא ויכפר עליו.

פתח ואמר הרא"ש שליט"א: שהפשט הוא שמשה רבינו עבד כאן בעבודה שבלב ושבמות, לתת כח לזמרי במלחמתו שלא יפול ויכשל בכזבי בת צור, כי זמרי נלחם ומשה נתן לו כח של הבא ליטמא מסייעין אותו, ומשה כלל לא חשב להרגו, להיפך, רצה שיחיה ויתגבר, אך פנחס הגיע ואמר שהדין הוא קנאין פוגעין בו, זאת אומרת שהכניס כאן בחינת של הבא ליטמא, ופנחס

המשך מעמוד קודם

והנה האדם העושה מצוה אף אם יש בה איזה חסרון ופניה ולא תתקבל מצוה ההיא לפני ה' הנה בעוה"ב יקבל עונש תחלה על הפניה והרע ההוא ואח"כ נשארת המצוה ושכרה לו אך מי שעושה מצוה וצריך הוא שיעשה לו ה' או נס הנה לא עבד קב"ה ניסא לשיקרא ואם לא תהיה המצוה נקיה לגמרי לא יארע לו הנס ולזה אח"כ כאן כי פנחס שאירע לו ד' לעיני כל עדת ישראל ולא היה יכול להסתיר מעשיו ואנו רואים שאירעו לו כמה נסים בעשייה זו אין זאת כי אם ויקם מתוך העדה שמתחלה סילק מחשבתי ולבו מן העדה והיה המקום המלא מאתו כריקן ואח"כ ויקח רומח בידו ועל זה שבת אותו ה' בפרשה הבאה פנחס בן אלעזר כו' בקנאו את קנאתי בתוכם קנאתי דייקא שלא היה כוונתו רק לה' עם היות המעשה בתוכם לעיני כל קהל ישראל והוא כענין ויברך דוד וכמש"ל והבן.

(ערכי נחל)

ליל שב"ק פר' בלק תשנ"ב

שכדי שלא יהיה בושות לבלעם לכן הרגו לאתוננו. אלא שלא יהא בושות לרבש"ע שהוצרך לתת לבלעם נבואות והוא עצמו כזה "שייגעץ" שחי עם בהמתו וכמו שאמרה הלא אנכי אתונך אשר רכבת עלי מעודך עד היום הזה, ולכן אם היתה נשאת בחיים היו אומרים הנה זאת הזונה היתה אשת בלעם ואעפ"כ דיבר הרבש"ע עמו, וזה בזיון נורא, ולכן הרגה שלא יהיה לו בזיונות.

שאל השואל מפני מה הרג הרבש"ע את האתון שדיברה אל בלעם, ואף שאמרו חז"ל דהטעם הוא כדי שבלעם לא יתבייש, דהיינו שלא יאמרו הבריות זה האתון שאמרה מוסר לבלעם ולכן הרגה, וקשה האם אסור לבייש את בלעם הרשע שהלך לקלל את ישראל, הרי צריך לעשות מה שאפשר בשביל להרגו ומה לי אם אפשר גם לביישו הרי הכל טוב מאד?

ופתח הרב ואמר דבאמת חז"ל לא נתכוונו

ליל ש"ק פר' שופטים תשנ"ב

ולהבין שכ"ז בא ע"י הרבש"ע, ואין חברו יכול להזיק לו כמלא נימה, וזה מעבודות קשות שבמקדש. כי האדם עצמו רוצה לנקום בחבירו אפילו נקמת דם. כיון שהוא פגע בו אפילו רק פגיעה קטנה. וזה הוא כפירה גמורה ברבש"ע. כיון שהרי הכל הרבש"ע עושה ויעשה לכל המעשים, ואין שום דבר בלתו יתברך, ולכן צריך הרבה תפילות ומלחמות על זה כדי לחיות בבהירות שהכל מאתו יתברך, וזהו סיבה להראות לי שפלותי וגודל תלותי ברבש"ע, ואיך שהוא עושה סיבות שלא אבצע זממי בחברי, ואז מגיעים לתשובה, דהיינו מהו תשובה, תשוב ה', שצריך להשיב הכל להשי"ת, שכל פעולה שעושים לי, ומה שאני רוצה לעשות לאחרים ואני עושה, זה הכל ה', וזהו התשובה ששייכת בבין אדם לחבירו.

שאל הרב את אחד הנוכחים האם כבר עשה תשובה. וענה, שלא כיון שאינו חכם, ולכן אינו נזכר לעשות תשובה מקודם כמו שכתוב איזהו חכם הרואה את הנולד, ואמר לו הרב הרי כתיב וחכמים כבלי מדע, וזה לא שאינם חכמים אלא שמרוב חכמתם מכירים את גדלות מעשי הרבש"ע ומכירים את גודל שפלותם ואפסותם נגדו ואז נהיים חכמים כבלי מדע אבל לא שאתה אומר שאינך חכם, זה סתם דברים, אתה חכם ואתה צריך לעשות תשובה.

והמשיך הרב ואמר דעיקר התשובה שבין אדם לחבירו היא באהבה שאינה תלויה בדבר. וע"ז צריך האדם לצעוק הרבה לרבש"ע שלא לחיות בפירוד מחבירו אף שחבירו מצערו ומשליכו לתוך בורות עם נחשים ועקרבים ולגובי האריות. מ"מ צריך לילחם כדי להשאר עם חבירו כמקודם

מאמרים קצרים עפ"י דברי מר"ר הרא"ש שליט"א שכתבם הר"ר גדליה סגל שליט"א

דובר בביתו של הרא"ש שליט"א על אשה צדקנית שידעה לחנך את הילדים שלה בחום אהבתה ולא הכתה אותם על מה שעשו, והם אהבו אותה. אבל בכל זאת היה פעם שעברו את הגבול והיא נאלצה לייסרם בהרמת ידה - וזה מאד השפיע על הילדים באמנם: אם האמא כבר מרימה יד עלינו, בטח יש לה צער רב מזה. ומזה גופא הצטערו הילדים על שהם גרמו לצער את האמא, ומזה כאמור הושפעו לטובה.

אמר הרא"ש: הרי זה נקרא הרגשת צער השכינה, שאם ה' שהוא מקור הרחמים מייסר אותנו, הריהו מצטער על כך, כמו שאמר רבי מאיר שאפילו אם הרשעים סובלים, ה' אומר קלני מזרועי ומצטער על כך, וכמה עלינו להצטער על כאב השכינה הסובלת מצער כנסת ישראל בגלות.

ומזמן אמנם אמר שאם האדם יש לו כאבים ואז הוא מרגיש בכאב השכינה על צרותיו שלו עצמו, מסירים ממנו את היסורים שנשלחו רק לעורר אצלו הרגשת שכינתא בגלותא.

מדבר בזמן האחרון הרבה על ענין התפילה שרק בזה אפשר להיאחז בקדושה. כי בעצם אין בחירה לבן אדם האחוז בחבלי היצר והטבע שלו, וכמו שאי אפשר לשנות טבע התפוח ללימון כך אין להפוך את האדם שיצא מטבעו וגדרו. אם האדם מטבעו גנב או נואף וכדו' אין להזיזו ממקומו בשום אופן. העצה היחידה שיש לאדם הוא רק לזעוק ולהריע לה' ולבקש עזרתו יתברך "אליך זעקו ונמלטו", ואז בכח התפילה שולח ה' ממרום סיבה להציל את האיש מהילכד ברשת היצר, אבל אז שוב בא היצר והאדם חושב שהוא עצמו התגבר בכוחותיו, אז מראים לו שאין הדבר כך ונופל בכשלונותיו. ולכן האדם צריך ללמוד מכשלונות חיינו שאין הוא יכול לעמוד לבדו ורק השי"ת עוזרו "ומבשרי אחזה אלוקה" (איוב) מבשרו מתאוותיו ונטייתיו לחטא רואה את ה' שהוא עומד לימינו להצילו מיצרו. אבל האדם אינו יוצא מטבעו, ואם הוא ניצול בכ"ז זאת הרי זה בגלל שנאחז בעל-טבע, בהשי"ת, ועל האדם להודות בעובדה זו ולהכיר בשפלותו שהוא אפס ואין ולהלל לבוראו על כל נשימה ונשימה.

שהשמחה במעונם

הר"ר משה כהנא ומשפ' לנשואי הבת
הר"ר ברוך גלויברמן ומשפ' לנשואי הבן
הר"ר ישעי' קרויס ומשפ' לנשואי הבת
הר"ר אליהו גרוס ומשפ' לנשואיו

י"ל ע"י
מסכת החברותא
שד"י 3
טל: 5829688
ת.ד. 5080
ירושלים 91050

לעילוי נשמת האשה הצ' מרת הענא צירל ע"ה בת ר' זעליג ז"ל פלדמן
נלב"ע כ"ב אייר תשנ"ט ת.נ.צ.ב.ה.